

Seletuskiri Viljandi Vallavolikogu määruse eelnõule „Kalmetu Kooli põhimäärus“

1. Eelnõu eesmärk

Määruse eesmärk on kehtestada Kalmetu Koolile uus tervikredaktsioon põhimäärusest ning viia põhimäärus kooskõlla kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, alusharidusseaduse ning kaasajastunud hariduskorralduse põhimõtetega.

Uue redaktsiooni koostamise vajadus tuleneb eelkõige:

- alusharidusseaduse jõustumisest ja selle terminoloogia ning regulatsioonide rakendamisest;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest tulenevate nõuete täpsemast üle võtmisest;
- kooli kui ühisasutusena tegutseva põhikooli ja lasteaia ülesannete, juhtimise ning osapoolte õiguste ja kohustuste ajakohastamisest;
- vajadusest korrastada ja ühtlustada põhimääruse ülesehitust, terminoloogiat ja normitehnilist sõnastust.

Eelnõu on tervikuna normitehniliselt ümber töötatud:

- peatükkide ülesehitus on loogilisem;
- dubleerivad või aegunud sätted on eemaldatud;
- terminoloogia on ühtlustatud kogu määruse ulatuses;
- viited kehtetutele või muutunud õigusnormidele on ajakohastatud.

Määrusega tunnistatakse kehtetuks Viljandi Vallavolikogu 27.04.2023 määrus nr 35 „Kalmetu Kooli põhimäärus“ ning kehtestatakse uus terviklik redaktsioon.

2. Õiguslikud alused

Määrus kehtestatakse:

- kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 2 alusel, mille kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesandeks hariduse korraldamine;
- kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõike 2 alusel, mille kohaselt sätestab hallatava asutuse põhimääruse volikogu;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 66 lõigete 1 ja 2 alusel, mille kohaselt kehtestab kooli põhimääruse kooli pidaja;
- alusharidusseaduse § 16 lõike 2 alusel, mille kohaselt sätestatakse alusharidust andva õppeasutuse põhimäärus kooli pidaja õigusaktiga.

Põhimääruse koostamisel on arvestatud eelkõige järgmisi õigusakte:

- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-sid 37-44, mis reguleerivad õpilaste õigusi ja kohustusi;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-sid 68-74, mis reguleerivad kooli juhtimist, direktori pädevust, õppenõukogu ja hoolekogu tegevust;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 sätteid haridusliku erivajadusega õpilaste õppe korraldamise kohta;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõiget 1, mille kohaselt peab koolil olema õppekava;
- põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 24 lõiget 5 õpilasesinduse moodustamise õiguse kohta;
- alusharidusseaduse §-sid 4-8, mis reguleerivad alushariduse põhimõtteid ja lapse õigusi;
- alusharidusseaduse §-sid 11-15, mis reguleerivad vanemate õigusi ja kohustusi ning koostööd õppeasutusega;
- alusharidusseaduse §-sid 18-21, mis käsitlevad õppe- ja kasvatustegevuse korraldust;
- alusharidusseaduse §-sid 28-31, mis reguleerivad hoolekogu ning õppeasutuse juhtimist;
- haridusseadust, Eesti Vabariigi hariduskorralduse üldiste aluste seadusliku raamistikuna.

Põhimääruse säte	Õiguslik alus	Muudatuse sisu ja põhjendus
§ 1 Üldandmed	PGS § 66 lg 2, AHS § 16 lg 2	Põhimääruse ülesehitus ning kooli põhiandmed on viidud vastavusse kehtiva seadusandlusega. Täpsustatud on tegevuskoht ning eemaldatud Uusna liitrühma tegevuskoht.
§ 3 Struktuur	PGS § 7, AHS § 15	Täpsustatud kooli struktuur ning lasteaia ja põhikooli koosseis.
§ 4 Õppekava	PGS § 17, AHS õppekava regulatsioonid	Täiendatud õppekava koostamise, arvamuse küsimise ja kinnitamise korda. Lisatud koolivalmiduskaarti käsitlev regulatsioon.
§ 5 Õppe- ja kasvatustöö korraldus	PGS § 24, § 37, § 46; AHS §-d 18-21	Täpsustatud kaasava hariduse põhimõtted ning haridusliku erivajadusega laste ja õpilaste toetamise kord.
§ 7 Laste õigused	AHS laste õigusi käsitlevad sätted	Laste õigused on sõnastatud vastavalt uue alusharidusseaduse põhimõtetele. Varasem regulatsioon on sisuliselt ümber töötatud.
§ 8 Lasteaia vanemate õigused ja kohustused	AHS vanemate õigusi ja kohustusi käsitlevad sätted	Lisatud vanemate koostöökohustus, teavitamiskohustused ning lapse heaolu tagamisega seotud nõuded.
§ 9 Õpilaste õigused ja kohustused	PGS §-d 37-44	Õpilaste õigused ja kohustused on viidud kooskõlla kehtiva seadusega. Lisatud digivahendite ja tehisintellekti kasutamise põhimõtted.
§ 10 Vanemate õigused ja kohustused	PGS § 55 ja seotud sätted	Täpsustatud vanemate rolli koolikohustuse täitmise tagamisel ning koostöös kooliga.
§ 11 Õpilasesindus	PGS § 31 ja § 70	Õpilasesinduse regulatsioon on terviklikult uuendatud ning täpsustatud selle õigused, ülesanded ja põhimääruse vastuvõtmise kord.
§-d 12-13 Koolitöötajad	PGS § 74, töölepingu seadus, AHS töötajaid käsitlevad sätted	Täpsustatud koolitöötajate õigusi, kohustusi, vastutust ning kvalifikatsiooninõuetega seotud regulatsiooni.
§-d 14-15 Direktor	PGS § 71, AHS juhtimist käsitlevad sätted	Direktori ülesanded, vastutus ja esindusõigus on korrastatud ning viidud kooskõlla kehtivate seadustega.
§ 16 Õppenõukogu ja pedagoogiline nõukogu	PGS § 73, AHS õppe- ja kasvatustegevuse korraldust käsitlevad sätted	Sättestatud õppenõukogu tegutsemine põhikoolis ning võimalus moodustada lasteaiaosas pedagoogiline nõukogu.
§ 17 Hoolekogu	PGS § 73 ¹ ning AHS hoolekogu käsitlevad sätted	Hoolekogu koosseis ja ülesanded on ajakohastatud ning viidud kooskõlla mõlema haridusliigi regulatsiooniga.
§ 18 Kooli juhtkond	KOKS § 35 lg 2	Juhtkonna roll on määratletud direktorit nõustava tööorganina. Täpsustatud on pädevus ja moodustamise kord.
§-d 19-22 Vara, eelarve, aruandlus ja järelevalve	PGS § 81 jj, KOKS ning kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise õigusaktid	Korrastatud vara kasutamise, finantseerimise, aruandluse ja järelevalve sätted.
§-d 23-25 Ümberkorraldamine ja rakendussätted	PGS § 80, KOKS	Sättestatud kooli ümberkorraldamine, pidamise üleandmine, põhimääruse muutmine ja kehtetuks tunnistamine.

3. Sisu

Eelnõuga kehtestatakse Kalmetu Kooli uus põhimäärus tervikredaktsioonina.

Olulisemad muudatused võrreldes kehtiva põhimäärusega on järgmised:

- Kehtivast põhimäärusest jäetakse välja lasteaia liitühma tegutsemiskoht Uusna külas aadressil Uusna tee 20-7. Eelnõus on kooli tegevuskohana määratud Kalmetu Kool, Tännasilma küla, Viljandi vald.

Põhimäärusesse on sisse viidud alusharidusseadusest tulenev terminoloogia ning täpsustatud lasteaia tegevuse korraldust puudutavad sätted. Muu hulgas:

- sätestatakse alushariduse omandamise põhimõtted;
- täpsustatakse lapse õigused ja kohustused;
- täpsustatakse vanemate õigused ja kohustused lasteaiaosas;
- sätestatakse koolivalmiduskaardi kandmine Eesti Hariduse Infosüsteemi.

Õpilaste õigused ja kohustused on viidud kooskõlla kehtiva põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega. Täiendavalt on:

- täpsustatud õigus saada tuge ja täiendavat pedagoogilist juhendamist;
- sätestatud õigus osaleda õpilasesinduse tegevuses;
- reguleeritud kooli infosüsteemide, digivahendite ja tehisintellekti vahendite kasutamine akadeemilise aususe põhimõtet järgides.

Vanemate õiguste ja kohustuste täpsustamine

Eraldi on korrastatud lasteaialapse vanemate ning põhikooliõpilase vanemate õigused ja kohustused. Sätted kajastavad seadusest tulenevaid koostöö-, teavitamis- ja koolikohustuse täitmise põhimõtteid

Õpilasesinduse peatükk on sõnastatud terviklikult ümber. Täpsustatud on:

- õpilasesinduse eesmärk;
- õigused ja ülesanded;
- õpilasesinduse põhimääruse vastuvõtmise ja kinnitamise kord;
- õpilasesinduse osalemine hoolekogu töös.

Täpsustatud on direktori ülesandeid ja vastutust ning juhtimisorganite rolli.

Olulisemate muudatustena:

- direktori ülesanded on viidud vastavusse kehtiva haridusõigusega;
- sätestatakse/jääb alles võimalus moodustada lasteaiaosas pedagoogiline nõukogu;
- täpsustatakse hoolekogu koosseisu ja ülesandeid;
- korrastatakse kooli juhtkonna regulatsiooni.

Põhimääruses kirjeldatakse senisest täpsemalt:

- kaasava hariduse põhimõtteid;
- toe korraldamist;
- tugispetsialistide kaasamist;
- kooli pidaja ja direktori ülesandeid toe tagamisel

4. Määrusega kaasnevad mõjud

Mõju lastele, õpilastele ja vanematele

Määrus annab selgema ülevaate laste, õpilaste ja vanemate õigustest ning kohustustest. Paraneb õigusselgus ning osapoolte teadlikkus kooli töökorraldusest.

Mõju haridusasutuse töökorraldusele

Määrus täpsustab kooli juhtimise, vastutuse ja otsustusprotsesside regulatsiooni. Õiguslik alus kooli tegevuse korraldamiseks muutub üheselt mõistetavamaks.

Mõju koolitöötajatele

Koolitöötajate õigused, kohustused ja vastutus on selgemalt kirjeldatud. See toetab ühtset praktikat ning vähendab tõlgendamisvajadust.

Mõju kohaliku omavalitsuse töökorraldusele

Määrus ei too kaasa olulisi muudatusi vallavalitsuse või vallavolikogu ülesannetes, kuid ajakohastab hallatava asutuse tegevuse õiguslikke aluseid.

Sotsiaalsed, majanduslikud ja keskkonnamõjud

Määrusel ei ole olulist negatiivset mõju sotsiaalsetele suhetele, majandusele, keskkonnale ega regionaalarengule. Positiivne mõju avaldub haridusteenuse korralduse õigusselguse suurenemises.

Koolitusvajadus

Määruse rakendamine ei eelda eraldi koolituste korraldamist. Vajaduse korral tutvustatakse muudatusi kooli töötajatele, hoolekogule ja vanematele tavapärase töökorralduse raames.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid Viljandi valla eelarvele.

Määrusega ei kaasne täiendavaid tulusid.

Rakendamisega seotud tegevustena:

- uuendatakse kooli sise- ja haldusdokumentides viited uuele põhimäärusele;
- tagatakse kooli dokumentide kooskõla uue põhimäärusega;
- viiakse vajadusel kooli tegevust reguleerivad sisemised korrad vastavusse uue põhimäärusega

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 15. oktoobril 2026. a.

Koostas: Evelyn Härm, haridus- ja kultuuriosakonna juht